

Nyheter i Dalarnas flora 2022

Lennart Bratt & Inge Palmkvist

Nedan förtecknas ett urval särskilt intressanta iakttagelser som har gjorts under året 2021. I förteckningen har inte odlade arter som mer eller mindre tillfälligt kan påträffas i odlingens närhet medtagits, t.ex. påsklilja eller snödroppar. Möjligen kommer sådana att redovisas vid ett senare tillfälle då flera arter kanske kan eller kan komma att betraktas som naturaliserade i landskapet. Generellt räknas endast nyfynna förekomster upp, inte återfynd av äldre om det inte är av särskilt intresse, och i så fall med en kommentar.

En stort tack riktas till alla er som har rapporterat, vare sig det har skett genom Artportalen eller genom Inges system. Alla rapporter hamnar ändå slutligen på Artportalen.

En **vädjan** är tyvärr på sin plats: försök att ta reda på om ett fynd är rimligt med tanke på artens utbredning. Belägg, foton eller beskrivning av omständigheterna kring fynden är ovärderligt för att i efterhand kunna verifiera en rapport. Endast ett fåtal av de fynd som redovisas nedan är validerade i Artportalen, men vissa, uppenbart felaktiga uppgifter därifrån har uteslutits. De kommer också tas bort från Artportalen i takt med att valideringen fortskrider.

De namnförkortningar som förekommer kan översättas på DABS' hemsida "dalafloiran.se" under "Utbredningskartor" fliken "Meddelare".

Kommentarer av sammanställarna ovan anges kursivt.

Strandlummer *Lycopodiella inundata*

Hamra, Näverholmsmyran, 2022 (Tomas Troschke)

Hamra, Hamra NP, 340 m SV Stortjärnen, 2022 (Tomas Troschke)

Mellanlummer *Lycopodium zeilleri*

Boda, Boda kyrkby, 2022 (Bauke Weijer)

Mora, Musi biotopskydd, 8,5 cm långt skaft på sporsamlingarna, se bild. Den finns på flera platser i området men detta är de mest typiska jag sett med långa skaft, 2022 (BOr).

Två rapporter om denna tidigare ej påträffade art inkom detta år.

Kommande validering får utvisa om de kan bekräftas och läggas till Dalarnas flora. Hur som helst ett bra tips om att uppmärksamma misstänkta plattlumar.

Misstänkt mellanlumner. Foto: Bengt Oldhammer

Nordlåsbräken *Botrychium boreale*

Särna, Särna gammalgård N, rik gräsmark med buskar, gräsbevuxen gångstig nedom hembygdsgården mot sjön, 105 ex 2022 (TLj). *Samma lokal som Andreas Öster fann 2021?*

Idre, Västra Fjätdalen, slätterräng, 8 ex, 2022 (LBr). *Tidigare ej rapporterad från denna fantastiska låsbräkenlokal.*

Rutlåsbräken *Botrychium matricariifolium*

Malung, Paraplyfabriken, 1 ex 2022 (MNo)

Höstlåsbräken *Botrychium multifidum*

By, Arnön, Ett vackert blad utan sporställning på torr sand- eller mjälmark i lövskog inom ett parti med gles gräsväxt., 2022 (LBr)

Särna, Kryptjärn, torr gräsmark med enbuskar fåbodtäkt med kraftig ohävdspregel., 7 ex 2022 (TLj). *En tidigare rapporterad lokal finns ca 250 m SV-ut.*

Lundbräken *Dryopteris dilatata*

Grytnäs, Askö naturminne, älvstrand och fuktig skog, 2022 (JMa, Anders Erixon, LPe)

Folkärna, Germundtjärnen NNV om, fuktig tallskog, 2022 (CAa, LPe, MMA). *Endast ett fåtal fynd finns i Dalarna av lundbräken, alla från den sydligaste delen av landskapet.*

Kambräken *Blechnum spicant*

Lima, Oxkölen, 2022 (USg)

Transtrand, Flatfjället, sluttning NV, granskog, öppen, sluttande,
vid myrstack, 2022 (Håkan Gustafson)

Transtrand, Mossakalen, 2022 (USg)

Transtrand, Kvilldalen, 5 plantor/tuvor, 2022 (USg)

Daggvide *Salix daphnoides ssp. daphnoides*

Mora, Mora camping, sandrevel i älven, 2022 (Hans Rydberg)

Mistel *Viscum album*

Stora Kopparberg, Kungsgårdsvägen, på mindre rönn 2022 (Brita
Danielsson). *Ännu en förekomst i Falun.*

Lönmålla *Chenopodium hybridum*

Gagnef, Larssveden, 1 ex 2022 (Ragnar Nyberg, se foto ovan)

Knippnejlika *Dianthus armeria*

Folkärna kyrka, utkast och sjökant, vägdike, Knippnejlikan fanns på utkast vid kyrkogården, så troligen från en grav, 2022 (Gitte Jutvik Guterstam, kontr. SJa). *Arten är aldrig funnen i Dalarna, och kanske bara helt tillfällig på denna sin första lokal.*

Grusnejlika *Gypsophila muralis*

Malung, Badhuset, nära en lyktstolpe vid en trottoarkant 25m NV om gamla badhuset, en planta 2022 (MNo, se foto nedan)

Fjällnejlika *Lychnis alpina*

Folkärna, Västanvik SSV om, grusvägkant, 2022 (CAa, LPe, MMA)

Hamra, Fågelsjö Stationsväg 30, 30 ex 2022 (Jens Hansen)

Folkärna, Fors bangård, 2022 (CAa, LPe, MMA)

Knutnarv *Sagina nodosa*

Grytnäs, Avesta, 2022 (Magnus Stenmark, Mika Thunell, Tore Dahlberg, Benny Willman)

Backsmörblomma *Ranunculus polyanthemos*

Husby, Pålsbo hage, 10 stora, fina ex intill gårdsgården, 2022 (LBr). *Arten är ovanlig i Dalarna utanför siljansområdet.*

Bankrassing *Lepidium densiflorum*

Stora Tuna, Islingby ind. omr. snötippen, 1 ex 2022 (Yngve Johansson)

Folkärna, Fors i N, ruderat, 2022 (CAa, LPe, MMA)

Åkerrättika *Raphanus raphanistrum*

Folkärna, Lappmarken, trädgårdsdeponi/utkast upplag av stallströ m.m., 2022 (SJa, Lars Fröberg, UGu)

Malung, Rommarheden, i ett g:t potatisland, 57 ex, 2022 (MNo)

Malung, Malungs åvc, 1 ex 2022 (MNo)

Storskärvfrö *Thlaspi caerulescens ssp. brachypetalum*

Folkärna, Fors S om, blandskog, 2022 (CAa, LPe, MMA) *Endast ett fåtal uppgifter från Dalarna, och alla saknar belägg eller kommentar, så risken för rapportförväxling är uppenbar.*

Stor fetknopp *Sedum reflexum*

Stora Tuna, Skidstadion, Bergebo, på ett litet område på höger sida om vägen till båtskytteklubbens stuga, 5 ex 2022 (Yngve Johansson, se foto intill)

Kantg fetknopp *Sedum sexangulare*

Svärdsjö, Lumsheden, längs landsvägen, misstänkt förvildad från trädgård, 2022 (JMa, Marianne Björneke)

Kvarnfingerört *Potentilla supina*

Stora Tuna, Rudorna, 08 plantor/tuvor, 2022 (Yngve Johansson)

Stora Tuna, Rudorna, traktorvägar S och O om, 108 ex 2022 (Yngve Johansson, Christer Bergström)

Buskvicker *Vicia dumetorum*

Grytnäs, Grytnäs kyrka, 2 icke blommande ex 2022 (USg, Matilda Elgerud, SNy) *Se separat artikel i detta nummer av Trollius. Ny för Dalarna.*

Gråmalva *Lavatera thuringiaca*

Stora Tuna, Islingby ind. omr. snötippen, 2022 (Yngve Johansson, Christer Bergström)

Backförgätmigej *Myosotis ramosissima*

Norrbärke, Humbobergets gruvområde, skräpmark, spridd 2022 (LBr)

Hårig nattskatta *Solanum nigrum ssp. schultesii*

Gagnef, Larssveden, 2022 (Ragnar Nyberg, se bild motstående sida)

Blekbäddra *Utricularia ochroleuca*

Rättvik, Gärdsjömyren, 2022 (USg, Matilda Elgerud, Olga Nadeina, Mikael Ohlson)

Stora Tuna, Igeltjärn, Barkargärdet, 2022 (USg, Holger Martinussen)

Hårig nattskatta i Larssveden, foto Ragnar Nyberg.

Sandkämpar *Plantago arenaria*

Malung, Bullsjöns camping, uppe på en grushög på P-platsen, 2 ex 2022 (MNo, se foto nedan)

Grekvädd *Knautna macedonica*

Grytnäs, Avesta, härstammar troligen från ängsfröblandning, 2022 (Tore Dahlberg)

Fältvädd *Scabiosa columbaria*

Avesta, Sulfatvägen 3, 2022 (Tore Dahlberg)

Avesta, Månsbo, strandväg, 2022 (Tore Dahlberg)

Skogsklocka *Campanula cervicaria*

By, Smedsbo å N, 1 ex 2022 (Anders Erixon, Thorleif Joelson)

Söderbärke, Nysveden, 58 ex 2022 Förutom dessa så såg vi arten efter hela vägen fram till Hemshyttan. Sammanlagt några hundra ex (Pelle Adenäs, Lars Ström, Thorild Jonsson)

Ludvika, Snöklintsvägen 59, 1 ex 2022 (Bengt Lundborg)

Ore, Dalbyn Troggatan, norra delen, vägrenar, 10 ex 2022 (Gunnar Hagelin). Ca 200 meter från den lokal som Gunnar fann ifjol.

Nässelklocka *Campanula trachelium*

Gagnef, Gagnef, vid bron vid kyrkbyn, öppen, ohävdad gräsyta vid älv, 2022 (Gillis Aronsson)

Stora Tuna, Skjutbanan Bergebo, 2022 (Christer Bergström)

Klostergemsrot *Doronicum pardalianches*

Folkärna, Knutsbo inne på en större gård, 2022 (Anders Erixon, Thorleif Joelson, UGu) *Ej tidigare noterad från Dalarna.*

Framtiden får utvisa om arten förmår naturalisera sig eller bara förekommer helt tillfälligt i eller i anslutning till trädgårdar så som gemsrötter ibland gör.

Mattfibbla *Hieracium peleterianum*

Grytnäs, Axelboviken, Nävden, 2022 (USg, Matilda Elgerud, SNy)

Folkärna, Rotfallet, 2022 (Anders Erixon, Thorleif Joelson, UGu)

Blåfibbla *Pilosella cymosa subsp. praealta*

Folkärna, Fors i grusig vägkant, 2022 (CAa, LPe, MMA). *Andra aktuella uppgiften från Dalarna.*

Strålöga vid Österfors. Foto Ragnar Nyberg.

Strålöga *Telekia speciosa*

Gagnef, Flogen, Österfors, 2 m², 2022 (Ragnar Nyberg)

Folkärna, Fors S om, vägren vid tomt, 2022 (CAa, LPe, MMA)

Vit skunkkalla *Lysichiton camtschatcensis* [se separat notis]

Svärdsjö, Lumsen, strax öster om campingen, mossig

strand/gungfly med bl.a. missne, pors och sprängört, 1 planta

2022 (JMa, Marianne Björneke)

Smal vattenpest *Elodea nuttallii*

Hedemora, Hedemora, 1 m², 2022 ((Rapportör) Invasiva Arter)

Hedemora, Åsgatan 5, Hedemora, 500 m², 2022 ((Rapportör)

Invasiva Arter)

Det kan vara av intresse att ta del av två rapporter som beskriver vådan av att drabbas av en invasiv art.

Förutom i Hönsan finns två uppgifter om smal vattenpest från Dalarna, den ena från Dynggrav vid Alderängarna i Österdalälven (2019), den andra och allra första från badplatsen vid Tällberg. Oroande nog finns den alltså i Siljan och Dalälven och torde därigenom lätt kunna sprida sig vidare med fåglar och diverse flytetyg och redskap, kanske likt kräftpesten.

I Hönsan uppmärksammades arten först av Böril Jonsson 2018, och därefter har uppenbarligen växten gjort skäl för sitt namn och blivit en verklig pest.

De två rapporterna från i år visar en tapper kamp mot växten, en kamp som lär behöva fortgå kanske i all framtid. Rapportörerna har lämnat följande kommentarer:

”Enorma mängder, försökt få miljöenhet på kommun uppmärksam. Vi i norra delen av sjön Hönsan jobbar frenetiskt. Hade varit bra om fastighetsägaren "Kommunen " gjorde någon form av insatser för att inte detta ska sjunka tillbaka ner i sjön då vi faktiskt har fått klarare vatten efter andra åtgärder i sjön.”

”Stor utbredning av smal vattenpest i hela sjön Hönsan, Hedemora. Mycket värre än föregående år. Har kontaktat kommunen, men inget gensvar. Några fastighetsägare runt sjön har försökt ösa upp växterna med hjälp av krattor men för en ojämn kamp. Vi vill gärna veta om det finns något sätt eller metod att bli av med växten?”

Mattor av smal vattenpest i Hönsan. Foto: Invasiva arter.

Tagelstarr *Carex appropinquata*

Folkärna, Fors, åkant, 2022 (CAa, LPe, MMa). *En för arten som i Daalrna är en typisk rikkärrsväxt starkt avvikande lokal.*

Vårstarr *Carex caryophylla*

Gagnef, Väckarbodarna fåbod, 2022 (SNy). *Högt belägen lokal, 325 meter över havet, för denna sydliga och tydligt värmegynnade art.*

Myrstarr *Carex heleonastes*

Malung, Vimyrans södra del, några få strån på flytö i ockräävja 2022 (LBr). *Extremt sydvästligt fynd för denna art. Närmaste lokaler nästan 10 mil bort. Vimyran är dock väldigt speciell. Myrstarren upptäcktes under jakt efter myrbräckan som har vuxit här.*

Fågelstarr *Carex ornithopoda*

Idre, Idreberget i NO, Sumpgranskog och örtrik granskog, fem tuvor, 2022 (LBr)

Slokstarr *Carex pseudocyperus*

Avesta, vid badplatsen, 2022 (JMa, LPe, Anders Erixon)

Luddtåtel fotad vid Djurmo klack av Inge Palmkvist för Dalaflorans fotogalleri, se dalafloran.se

Luddtåtel *Holcus lanatus*

Gagnef, Stentäppsvägen, NV Djurmo klack, gammal skogsbilväg, vändplan, en liten tuva med flera blommande strån (foto nästa sida), 2022 (IPt) *Endast en handfull uppgifter finns från Dalarna av denna söderut så vanliga och triviala art.*

Vallsvingel *Festuca arundinacea* var. *aspera* (numera *Schedonorus arundinaceus* subsp. *uechtritziianus*)

Folkärna, Svensbo, frisk gräsmark, 2022 (Staffan Jansson, Lars Fröberg, UGu). *En sydlig och sällsynt art som inte finns noterad från Dalarna tidigare. Borde beläggas bättre i Artportalen – kanske finns insamlat belägg?*

Storgröe *Poa remota*

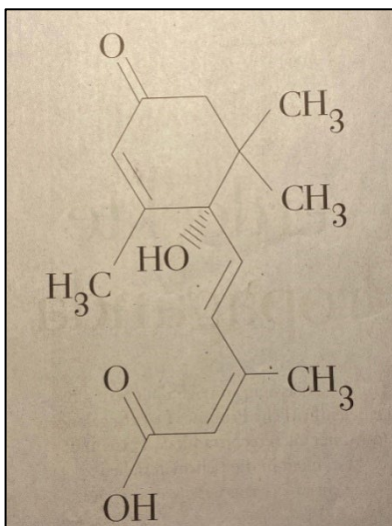
Idre, Öresjöåsen i N, gransumpskog vid bäck, ett litet bestånd, 2022 (LBr)

Grått saltgräs *Puccinellia distans*

Grytnäs, Kyrkbyn Grytnäs, 2022 (USg, SNy, Matilda Elgerud)
Folkärna, Bondarvet, grusig vägren vid gård, 2022 (CAa, LPe, MMA)

Gullhavre *Trisetum flavescens*

Folkärna, Svensbo, gräsmark i vägkant, 2022 (Staffan Jansson, Lars Fröberg, UGu). *Första uppgiften sedan 1989 i Dalarna.*

Absciscinsyran som vi (eller kanske snarare våra växter) har att tacka för att nästa års knoppar och frön inte brister förrän det är dags kommande vår. Vad som väcker dem till liv tycks dock ännu vara oklart. Skönt att det finns mysterier i naturen fortfarande...